

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Priit Sibul
Riigikogu
riigikogu@riigikogu.ee

Teie 18.05.2026 nr 2-3/15-548

Meie 26.05.2026 nr 21-3/26/3980-2

Kirjalik vastus Kagu-Eesti kodudele ülikiire interneti võrgu juurdepääsu tagamise ja Euroopa Regionaalarengufondi vahendite otstarbeka kasutamise kohta

Lugupeetud Priit Sibul

Täna Teid esitatud küsimuste eest seoses lairiba toetusmeetmete elluviimisega. Lairibataristu rajamine maapiirkondadesse on üks kõige olulisemaid teemasid regionaalpoliitikas, mis võimaldab tagada nende piirkondade konkurentsivõime ja hea elukvaliteedi. Alljärgnevalt vastan Teie esitatud küsimustele.

1. Kuidas kavatsete tagada ülikiire interneti juurdepääsu 2030-ndaks aastaks nendele Kagu Eesti 19341 kodule kelle ühendamiseks ei eraldata raha käesolevast Euroopa Regionaalarengu toetusvoorst määruse piirangutest tulenevalt?

Eesti lähtub ühenduvuse arendamisel Euroopa Liidu digikümneni 2030 eesmärkidest, mis seavad ühenduvusele ambitsioonika sihi, milleks on tagada kõigile majapidamistele ja ettevõtetele ligipääs gigabitivõrkudele. Selle poole liiguvad kõik liikmesriigid oma lähtekoha, võimekuse ja elluviimise tempo raames.

Eestis rajatakse avaliku toetusega eelkõige püsiühendusi, mis on pika elueaga, töökindlad ja suure läbilaskevõimega, võimaldades vajaduse kasvades pakkuda suuremaid kiiruseid ilma täiendavate mahukate taristuinvesteeringuteta.

Arvestades, et toetuse maht ei kata korraga kõiki valge ala nimekirjas olevaid aadresse, liigub Eesti eesmärgi suunas järkjärgult, vastavalt eraldatud avalike vahendite olemasolule. See tähendab, et osa aadressidest kaetakse käesoleva meetmega ja ülejäänute puhul on vajalik täiendav rahastus järgmistes etappides.

Eesti kavandab järgmises mitmeaastases finantsraamistikus (MFF) taotleda püsiühenduste rajamiseks ligikaudu 300 miljonit eurot, millele lisanduks riiklik kaasfinantseering. Sellise rahastuse olemasolu võimaldaks teha otsustava sammu edasi ning katta hinnanguliselt 50–60% täiendavalt nendest aadressidest, mis on täna veel ühendamata.

Selline lähenemine tagab, et avalikud investeeringud viiakse ellu läbimõeldult, tulevikukindlalt ja kooskõlas nii Eesti kui ka Euroopa Liidu pikaajaliste ühenduvuseesmärkidega.

2. Kas Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ning TTJA käsitlevad Euroopa Liidu direktiivi 2018/1972 mõistes VHCN-võrguna üksnes FTTH-fiiberühendusi või võivad

Suur-Ameerika 1 / 10122 Tallinn / +372 620 8100 / info@justdigi.ee/ www.justdigi.ee
Registrikood 70000898

toetuskõlblikud olla ka muud tehnoloogiad, sealhulgas 5G/FWA, ngFWA ja muud professionaalsed püsiühenduse raadiosidelahendused?

Alates 2025. aastast on sidevaldkonna poliitika kujundamine Justiits- ja Digiministeeriumi vastutusel, kes teeb tihedat koostööd Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametiga (TTJA).

Justiits- ja Digiministeerium ja TTJA lähtuvad VHCN (*very high capacity networks*) võrkude käsitlemisel Euroopa Liidu õigusest ning tuginevad Elektroonilise Side Euroopa Reguleerivate Asutuste Ameti (*Body of European Regulators for Electronic Communications* – BEREC) suunistele, mis sätestavad kriteeriumid võrgu hindamiseks (sealhulgas läbilaskevõime, latentsus, töökindlus ja teenuse kvaliteet tipptunni tingimustes). See raamistik võimaldab hinnata, kas konkreetne tehnoloogia on võimeline pakkuma fiiberoptilise võrguga võrreldavat teenuse kvaliteeti.

Lisaks õiguslikule raamistikule toetub Eesti ka teiste liikmesriikide praktilisele kogemusele. Eesti osaleb aktiivselt Euroopa Komisjoni BCO (*Broadband Competence Offices*) võrgustikus, kus jagatakse liikmesriikide kogemusi ühenduvusmeetmete rakendamisest. Meile teadaolevalt ei ole üheski liikmesriigis avalikest eelarvelistest vahenditest toetatud ulatuslikult selliste püsiühenduste rajamist, mis ei põhineks kas:

- fiiberoptilisel ühendusel (FTTH/FTTB) või
- väga piiratud mahus 5G FWA (*fixed wireless access*) lahendustel.

Riigina ei pea Eesti põhjendatuks kasutada taristu rajamiseks mõeldud toetusi selliste tehnoloogiate laialdaseks rakendamiseks, mis ei ole end praktikas tõestanud või mille kasutus ei ole rahvusvaheliselt levinud. Avalikud vahendid suunatakse lahendustesse, mis tagavad usaldusväärse, pikaajalise ja suure läbilaskevõimega ühenduvuse ja vastavad Euroopa Liidu VHCN kriteeriumitele.

3. Milliste tehniliste parameetrite alusel hinnatakse, kas alternatiivne raadiosidel põhinev püsiühendus on „kvaliteediparameetritelt samaväärne valguskaablitel põhineva võrguga“?

Raadiosidel põhinevate püsiühenduste samaväärsust valguskaablitel põhineva võrguga hinnatakse kooskõlas Euroopa Liidu õigusraamistiku ja BEREC suunistega, mis täpsustavad VHCN võrkude kvaliteedikriteeriume.

BEREC suuniste kohaselt tuleb võrgu samaväärsuse hindamisel lähtuda eeskätt järgmistest püsiühenduse parameetritest:

- allalaadimis- ja üleslaadimiskiirus (ka tipptunni tingimustes),
- latentsus ja selle kõikumine (jitter),
- teenuse töökindlus ja vastupidavus,
- lõppkasutaja tegelik teenuse kvaliteet (QoS) tavapärase kasutusolukorras.

Need kriteeriumid peavad olema täidetud mitte üksnes teoreetiliselt, vaid reaalsetes kasutustingimustes, sealhulgas tipukoormuse ajal.

Lisaks on oluline, et raadiosidel põhineva püsiühenduse pakkumiseks vajalik sagedusressurss oleks teenusepakkuja kontrolli all ja eelistatult tema ainukasutuses. Selle põhjuseks on asjaolu, et jagatud või häiretega koormatud sagedusalas ei ole võimalik tagada stabiilset teenuse kvaliteeti, prognoositavat läbilaskevõimet ega VHCN võrkudele nõutavat töökindlust.

Seetõttu hinnatakse raadiosidel põhinevaid lahendusi VHCN kontekstis rangelt ning need peavad suutma järjepidevalt ja tõendatult vastata samadele kvaliteedistandarditele, mida eeldatakse fiiberoptilistelt püsiühendustelt.

4. Määruse seletuskirjas on märgitud, et „on otsustatud lähtuda peamiselt sellest, et rajatav lairibataristu oleks tehniliselt võimeline teenindama 1 Gbit/s allalaadimiskiirusega lairibateenuseid“. Kes ja milliste analüüside või prognooside alusel sellise otsuse tegi ning kuidas hinnati selle eesmärgi proportsionaalsust hajaasustusega piirkondade tegeliku ja prognoositava ühendusvajadusega?

Toetuse andmisel lähtub Eesti põhimõttest, et rajatav sidetaristu peab olema tulevikukindel ja suure läbilaskevõimega ka järgnevatel aastakümneteks. Avaliku raha kasutamisel on oluline vältida olukorda, kus lähiaastatel tekib vajadus sama taristut uuendada.

Euroopa Liidu tasandil on eesmärgiks¹, et kõigil majapidamistel ja ettevõtetel on ligipääs gigabitivõrkudele.

Kuigi elanike tänased ühendusvajadused ei pruugi kõigis piirkondades nõuda gigabiti kiirust, näitavad trendid nii Eestis kui rahvusvaheliselt, et andmesidemahud ja kiiruse vajadus kasvavad järjepidevalt ja seda pilveteenuste, kaugtöö, videoteenuste, tehisintellekti rakenduste jm arengu tõttu.

Seetõttu rajatakse toetuse abil taristu, mis ei kata üksnes tänast nõudlust, vaid võimaldab teenuse kvaliteeti ja kiirust ajas tõsta ilma uute mahukate investeeringuteta. See on kooskõlas nii avalike vahendite tõhusa kasutamise kui ka Euroopa Liidu pikaajaliste ühenduvuseesmärkidega.

5. Kas ministeerium on analüüsinud erinevate kaasaegsete püsiühenduse raadiosidelahenduste kasutamise võimalikkust hajaasustusega piirkondades, kus FTTH väljaehitamise maksumus ületab oluliselt ühe liitumise kohta ettenähtud toetuse määra?

Turutõrkepiirkondade lairibataristu maksumuse 2024. a uuring² analüüsib põhjalikult FTTH ja 5G FWA kasutamise võimalusi ja kuluefektiivsust maapiirkondades.

Uuringu järeldused näitavad, et kuigi üle õhu lahendusi nähakse tihti odavamana üksiku liitumise tasemel, on tervikvõrgu rajamise vaates need sageli kallimad või vähem efektiivsed. Selle põhjuseks on eelkõige vajadus rajada tihe tugijaamade võrk (mastid, seadmekonteinerid jne), ühendada need mastid fiiberoptilise baasvõrguga ning piirangud leviraadiuses ja kasutatavas sagedusalas.

6. Euroopa Komisjoni riigiabi suunised rõhutavad tehnoloogianeutraalsuse, proportsionaalsuse ja kulutõhususe põhimõtteid. Kas ministeeriumi hinnangul võimaldaks tehnoloogianeutraalsem lähenemine saavutada sama toetussumma juures suurema maapiirkondade kaetuse ning kiirema ühenduste rajamise tempo?

Euroopa Liidu suunised võimaldavad toetuse andjal seada toetatavale taristule kvaliteedikriteeriumid, et tagada rajatava võrgu vastavus VHCN nõuetele ja selle pikaajaline kasutatavus.

Eesti on toetuse tingimustes seadnud eesmärgiks, et rajatav võrk peab olema tehniliselt võimeline pakkuma 1 Gbit/s ühenduskiirust. See tuleneb vajadusest tagada taristu tulevikukindlus ja suur läbilaskevõime.

Madalamate tehniliste nõuete kehtestamine tähendaks, et rajatav võrk ei vasta lähiaastatel muutuvatele vajadustele ja vajaks täiendavaid investeeringuid juba lähitulevikus. Selline lähenemine ei ole kooskõlas avaliku raha tõhusa ja pikaajalise kasutamise põhimõttega.

Valguskaablil põhineva võrgu puhul piisab üldjuhul teenuse kvaliteedi tõstmiseks aktiivseadmete väljavahetamisest, ilma et oleks vaja rajada uut põhitaristut. Raadiosidel põhinevate lahenduste puhul (nt FWA) nõuab teenuse kvaliteedi parandamine sageli täiendavate tugijaamade rajamist, mis tähendab uusi ehitusinvesteeringuid ja kulusid.

Sellest tulenevalt on Eesti lähenemine seada toetusele selged kvaliteedikriteeriumid, mis tagavad, et rajatav taristu on pikaajaline, suure läbilaskevõimega ja vastab Euroopa Liidu ühenduvuse eesmärkidele, vältides vajadust korduvateks investeeringuteks juba lähitulevikus.

¹ [Digikümnend – poliitikaprogramm | Shaping Europe's digital future](#)

² [275588_Turutõrkepiirkondade lairibataristu maksumuse uuring_04_12_2024_1.pdf](#)

7. Kas interneti viimase miili toetusmeetme kujundamisel on hinnatud, kas sama teenuse või võrreldava kvaliteeditasemega püsiühenduse rajamine oleks teatud piirkondades võimalik oluliselt väiksema avaliku toetusega muude tehnoloogiate abil ning kuidas on sellisel juhul hinnatud Euroopa Liidu riigiabi reeglitest tuleneva proportsionaalsuse ja kulutõhususe põhimõtte järgimist?

Toetusmeede on kujundatud tehnoloogianeutraalselt, lähtudes Euroopa Liidu riigiabi reeglitest. See tähendab, et toetuse saamiseks ei ole ette kirjutatud konkreetset tehnoloogiat, kuid seatud on selged kvaliteedikriteeriumid, millele rajatav võrk peab vastama (sh VHCN nõuetele).

Need kvaliteedikriteeriumid tulenevad Euroopa Liidu õigusraamistikust ning tagavad, et toetusega rajatav taristu on pikaajaliselt kasutatav ja vastab nõutavale teenuse kvaliteedile.

Proportsionaalsuse ja kulutõhususe põhimõtted tagatakse eeskätt läbi riigiabi avatud taotlemisprotsessi, mille käigus konkureerivad erinevad turuosalisel oma taotlustega.

Selline lähenemine tähendab, et riik ei eelista konkreetset tehnoloogiat, vaid loob raamtingimused, kus kvaliteedinõuetele vastavad ja parima hinnaga lahendused saavad toetuse.

8. Kas meetme ettevalmistamisel on analüüsitud niinimetatud valgete alade majapidamiste tegelikku ja prognoositavat andmeside vajadust järgmise 10 aasta jooksul, sealhulgas seda, milline osa majapidamistest vajab hinnanguliselt näiteks 200 Mbit/s, 500 Mbit/s või 1 Gbit/s ühenduskiirust ning kuidas on neid vajadusi arvestatud toetatava tehnilise lahenduse valikul?

Majapidamiste tegelikku ja prognoositavat andmeside vajadust ei ole analüüsitud selliselt, et seda saaks jaotada konkreetsetesse kiirusklassidesse (nt 200 Mbit/s, 500 Mbit/s või 1 Gbit/s) ning kasutada otsese alusena tehnoloogia valikul.

Praktikas on olukord selline, et samades piirkondades paiknevad kõrvuti väga erineva iseloomuga tarbijad: eramajad, turismitalud ja majutusettevõtted, põllumajandusettevõtted ning tööstusettevõtted.

Kõigil neil on erinevad ja kiiresti muutuvad andmeside vajadused, mida ei ole võimalik ühetaoliselt ette prognoosida. Lisaks on senine arengutrend selge – andmemahud ja kiirusevajadus kasvavad ajas järjepidevalt.

Sellest tulenevalt ei kujunda Justiits- ja Digiministeerium toetuspoliitikat mitte tänaste keskmiste vajaduste järgi, vaid lähtub põhimõttest, et rajatav taristu peab võimaldama katta erinevate kasutajate vajadused paindlikult ka kaugemas tulevikus.

9. Kui alternatiivsed VHCN-tehnoloogiad on ka praktikas toetuskõlblikud, siis millistel õiguslikel või tehnilistel põhjustel on kujunenud fiiberkeskne rakenduspraktika?

Senistes toetusmeetmetes on toetust taotletud ja saadud valguskaablitel põhinevate võrkude rajamiseks, kuna need on vastanud täielikult toetusmeetme tingimustele ning seatud kvaliteedikriteeriumitele.

Euroopa Liidu riigiabi suunised võimaldavad toetuse andjal seada toetatavale võrgule selged kvaliteedinõuded. Eesti on nendest lähtuvalt seadnud eesmärgiks, et rajatav taristu peab olema tehniliselt võimeline pakkuma 1 Gbit/s ühenduskiirust.

Madalamate tehniliste nõuete kehtestamine tooks kaasa olukorra, kus rajatav võrk ei oleks piisavalt tulevikukindel ja vajaks täiendavaid investeeringuid juba lähiaastatel.

10. Mille alusel „on otsustatud lähtuda peamiselt sellest, et rajatav lairibataristu oleks tehniliselt võimeline teenindama 1 Gbit/s allalaadimiskiirusega lairibateenuseid“, kui see võib olla samaaegselt ebaotstarbekas abirahade kasutamine?

Eesti lähtub ühenduvuspoliitika kujundamisel Euroopa Liidu strateegilistest eesmärkidest, mille kohaselt tuleb rajada väga suure läbilaskevõimega (VHCN) võrgud ning liikuda gigabitivõimekusega ühenduvuse suunas.

Euroopa Liidu riigiabi suunised võimaldavad seada toetusega rajatavale taristule konkreetsed kvaliteedikriteeriumid, et tagada avaliku raha tulemuslik kasutamine ja investeeringute pikaajaline väärtus. Nendest põhimõtetest tulenevalt on Eesti seadnud eesmärgiks, et rajatav taristu peab olema tehniliselt võimeline pakkuma kuni 1 Gbit/s ühenduskiirust.

Madalamate tehniliste kriteeriumide kehtestamine tooks kaasa olukorra, kus rajatav võrk ei oleks piisavalt tulevikukindel ja vajaks täiendavaid investeeringuid juba lähitulevikus, kui kasutajate vajadused kasvavad. See ei oleks kooskõlas avalike vahendite säästliku kasutamise põhimõttega.

Lisaks tuleb arvestada, et Euroopa Liidu struktuurifondide vahendeid võib kasutada üksnes Eesti riigi ja Euroopa Komisjoni vahel kokkulepitud rakendusplaanis ette nähtud tegevusteks ja investeeringuteks. See tähendab, et toetuse tingimused – sealhulgas kvaliteedikriteeriumid ja võimekuse sihid – ei ole üksnes riigisisene valik, vaid osa laiemast kokkuleppelisest raamistikust, mis seob rahastuse kasutamise konkreetsete eesmärkidega.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister

Raigo Iling
raigo.iling@justdigi.ee